

מבט בין חלון לראי - הצעות לכתיבה מעבדת ומתבוננת

יחידה גמישה לשעת חירום המשלבת עיון בדימויים מתוך "סליחות" עם כתיבה יצירתית מודרכת ושימוש מושכל בבינה מלאכותית.

מתאימה ללמידה מרחוק ומציעה מרחב כתיבה לעיבוד ולהתבוננות באמצעות שפה מטאפורית.

לקריאת השיר [בפוסט של הספרייה הלאומית](#). להאזנה [בקישור](#)

רציונל פדגוגי

במצבי חירום נדרש מרחב לימודי יציב, מובנה ומווסת רגשית. הכתיבה הספרותית מאפשרת לתלמידים לעבד מחשבות ותחושות באמצעות דימוי וסמל, מבלי להידרש לחשיפה אישית ישירה.

היחידה מבוססת על עיון בשלושה דימויים מרכזיים מתוך השיר "סליחות": חלון, מבט וראי. דימויים אלו מאפשרים מעבר מודרך מהתבוננות חיצונית להתבוננות פנימית, ומהתנסות אישית לשפה ספרותית.

הדגש הוא על עיבוד באמצעות שפה, ולא על דיון ישיר באירועים אקטואליים.

קהל יעד ומשך זמן

שכבות גיל: חט"ב וחט"ע

משך מומלץ: 45-60 דקות

מתאים להוראה מרחוק

מטרות לימודיות

- זיהוי דימוי וסמל בשירה
- הבנת הקשר בין מבט חיצוני להתבוננות פנימית
- פיתוח כתיבה יצירתית סביב ציר סמלי
- פיתוח כתיבה יצירתית כמרחב לעיבוד רגשי והתבוננות
- שימוש במיומנויות: אוריינות לשונית, אוריינות דיגיטלית, חשיבה ביקורתית ושימוש אחראי בבינה מלאכותית

מהלך הפעילות

שלב א - פתיחה: יצירת מרחב נשימה, 5-10 דקות

כתיבה חופשית קצרה:

"מה אני נושא/ת איתי היום?"

הכתיבה רציפה במשך 5 דקות, ללא עריכה וללא חובה לשיתוף.
המטרה היא מעבר ממיקוד חיצוני להתבוננות פנימית.

שלב ב - קריאה והתבוננות ספרותית, 10 דקות

קריאת הבית מתוך השיר :

"וגופך לי מבט וחלון וראי"

שיח מונחה קצר :

• חלון - פתיחה החוצה

• ראי - השתקפות פנימה

• מבט - קשר בין שניים

הדיון מתמקד בתנועה בין פנים לחוץ ובאופן שבו הזולת מאפשר גילוי עצמי.

שלב ג - כתיבה יצירתית מודרכת, 20 דקות

התלמידים בוחרים אחד משלושת הדימויים : חלון, מבט או ראי.

לפני תחילת הכתיבה ניתן לבחור באחת מהצעות הבאות או לשלב ביניהן.

התאמה לחט"ב

כתיבת קטע בן 10-12 שורות שבו הדימוי מופיע ברגע של גילוי או שינוי.

הצעות לפתיחת כתיבה

- "כשנעמדתי מול הראי הבנתי ש..."
- "החלון היה סגור כל היום, אבל ברגע ש..."
- "המבט שלו לא אמר דבר, ובכל זאת..."
- "לא שמת לי לב לחלון הזה עד ש..."
- "חשבתי שאני יודעת/מי אני, עד שהראי..."

הצעות להתרחשות

- דמות מגלה דבר קטן ששינה את הדרך שבה היא רואה את עצמה.
- רגע קצר של שיחה שקטה שמשאיר מחשבה ארוכה.
- פתיחת חלון שמכניסה משהו בלתי צפוי.
- מבט בין שני אנשים זרים שמוביל לתובנה.

הצעות לסיום פתוח

- "ואז הבנתי שהחלון לא היה בחדר, אלא בי."
- "המבט נשאר איתי גם אחרי שהסתובבתי."
- "הראי שתק, אבל ידעתי."
- "לא סגרתי את החלון."

התאמה לחט"ע

כתיבת מונולוג פנימי בן 200-300 מילים שבו הדימוי משמש ציר מרכזי.

הצעות לפתיחת מונולוג

- "אתה היית לי ראי, גם כשלא ידעתי."
- "מול החלון הזה אני מבין/ה..."
- "המבט שלך הכריח אותי לראות..."
- "כל השנים חשבתי שהחלון מפריד, עד שהבנתי שהוא..."

אפשרויות להעמקה

- הדימוי חוזר פעמיים בטקסט - בכל פעם במשמעות אחרת.
- הדמות משנה את יחסו אל החלון/המבט/הראי במהלך הכתיבה.
- המונולוג מתחיל בהתנגדות ומסתיים בהשלמה שקטה.
- המעבר בין חוץ לפניס מתבטא בשינוי בזמן הפועל - מהווה להווה, מעבר לעתיד.

הצעות לסיום מהדהד

- "אולי הראי לא שינה אותי, אלא רק גילה אותי."
- "החלון נשאר פתוח."
- "המבט הזה עוד מלווה אותי."
- "ועכשיו אני יודעת/על מה אני מביט/ה."

שילוב בינה מלאכותית - שימוש מושכל ומבוקר

השימוש בבינה מלאכותית נעשה לאחר כתיבת הטיטה האישית בלבד. מומלץ להשתמש ב Gemini דרך כניסה לבית הספר הווירטואלי והזדהות משרד החינוך.

כתיבה בחיפוש גוגל "בית הספר הווירטואלי משרד החינוך, התחברות, הזדהות אחידה, לחיצה על הכוכב של Gemini.

1. AI ככלי רפלקטיבי

התלמיד מזין את הטקסט שכתב ומבקש:

"שאל אותי שלוש שאלות שיעזרו לי להעמיק את הדימוי שבחרתי. אל תשכתב את הטקסט".

המטרה היא העמקה, לא החלפה.

2. המחשה חזותית

התלמיד מנסח פרומפט ליצירת תמונה המשקפת את הדימוי המרכזי.

דוגמה:

"יצור תמונה עדינה בצבעי מים של חדר חצי חשוך שבו חלון פתוח מכניס אור רך. האור מסמל הבנה פנימית".

לאחר יצירת התמונה מתקיים דיון קצר:

כיצד התמונה מדגישה או משנה את משמעות הטקסט?

3. זיהוי סמל

התלמיד מבקש מהמודל לזהות את הסמל המרכזי בטקסט ולהציע שתי פרשנויות אפשריות.

התלמיד בוחן אם הפרשנויות תואמות את כוונתו.

סיכום השיעור

שאלת סיום לדיון:

במצבי אי-ודאות, איזה דימוי מסייע יותר - חלון, מבט או ראי?

הדיון נשאר בתחום השפה והסמל, וממוקד בתהליך ההתבוננות.

דגשים להוראה בשעת חירום

- אין חובה לשיתוף אישי
 - אין דיון ישיר באירועים אקטואליים
 - נשמר מבנה ברור ותחושת יציבות
 - הבינה המלאכותית משמשת כלי עזר ולא תחליף לכתיבה
-